

A gondolatokban alkotott határok ellen

A határok gyakran számítanak a "történelem sebhelyeinek". A kultúra gyógyírként hathat ezekre a sebhelyekre. Ez különösen az évtizedeken keresztül vasfüggöny által elszigetelt régiókra érvényes. Ezért is öröndetes az utóbbi években észlelt fellendülés az EURÉGIÓK, tehát a határokon átnyúló regionális (városok, községek, helyi intézmények) együttműködések terén.

A sajnálatos módon ma is fennálló előítéletek kiküszöbölése azonban rendkívüli erőfeszítéseket igényel. Az EURÉGIÓK a határokon átnyúló kezdeményezések terén közvetítő és támogató szerepet töltenek be (Cross-Cultural Contact-Points).

A szomszédok közötti kapcsolatokat nem lehet egyszerűen előírni, megparancsolni. A projektek megvalósítása mellett a legfontosabb feladat az emberek gondolataiban kialakult határok mérsékelése, megszüntetése, ami közös kulturális tevékenységek és projektek megvalósításán belül történik meg.

A kulturális és kommunikációs kezdeményezések (szűk) közpénzből történő finanszírozása nehézkes és azonkívül kimerítő magyarázatot követel, pedig pontosan ezekre a projektekre támaszkodik a határon átnyúló együttműködések és a jószomszédi kapcsolatok kialakulása.

A Bruck an der Leitha-i EURÉGIÓ - találkozó során sikerült számos fontos tényezőt meghatározunk:

- A határáthidaló tevékenység nem játszóter, szenzibilitást és figyelembevételt igényel. A kulturális aktivitások többek között elősegítik

a határokon átnyúló projektek megvalósítása folyamán felbukkanó akadályok csökkentését. A tervezetek kidolgozása során a különböző közigazgatási rendszerekre és a mentalitás- és nézetkülönbségekre is tekintetet kell venni.

- A szenzibilitás, a megértés és a megbecsülés mellett egy nagy adag türelem és egy bizonyos "kísérletezésre vágyás" is szükséges. A konkrét megvalósítások terén a hagyományostól eltérő megoldásfolyamatok sem bizonyultak még hátrányosnak.
- A sikeres együttműködésekre még nincs konharecept, de létezik néhány alapvető nézet:

1. Konkrét projektek megvalósítását csakis párbeszéd által lehet elérni. A határokon átnyúló munka legfontosabb feladata a kapcsolatfelvétel- és tartás, tehát a határokon átnyúló megismerkedés.

2. Egymásba fektetett bizalom nélkül nincs együttműködés. A kooperációknak lassan de biztosan kell fejlődniük. A határokon átnyúló együttműködést nem lehet hirtelen olyan térségekre "kényszeríteni", amelyeket történelmi vagy gazdasági különbségek jellemeznek. Ehhez először bizalomfejlesztő intézkedések szükségesek. Az EURÉGIÓ egy olyan partner, akit mindkét fél elfogad, aki mindkét oldal előnyét biztosítja

3. A társi viszony kialakításához fontos a rendezvények és projektek konzekvens kényelvű megvalósítása, amely elősegíti az egyoldalú nézetek kiküszöbölését.

4. Tekintetbe kell venni, hogy a kezdeményezések felmelegedési fázist igényelnek. Kisebbségi projektek kidolgozása pl. segíti egymás megértését. (People to People/Small Project Fonds) Ha a nézetkülönbségek mégis nagyobbak, vagy a tervezet valamilyen okból megvalósíthatatlannak bizonyul, a projekt felfüggesztése nem okoz nagyobb költségeket és nézeteltérést.

5. Különösen fontos a türelem és a mérsékelt elvárás. A gyakran fáradságos együttműködések alig aratnak rövidtávon sikert, bő termésre csak több év után lehet számítani..

6. A tervezetek megvalósításához jól megszervezett támogatást kell biztosítani, fontos pl. a tájékoztató központok megvalósítása. Az EURÉGIÓ segít a kezdetben felmerülő problémák megoldásában és tolmácsok, fordítók rendelkezésre bocsájtásával könnyíti a határokon átnyúló kommunikációt.

7. Számolni kell azzal is, hogy egy regionális projektből gyakran több is lehet, ami további innovációt és finanszírozást jelent.

Az érintett térségek már régóta kénytelenek voltak különleges és egyedi, a nemzetközi piacon helytálló minőségek létrehozására hátrányos határmenti fekvésük miatt

- a kulturális és mentalitáskülönbségekkel való bánásmód
- a "másként gondolkodó és cselekvő" partnerral szembeni beállítottság
- a telekommunikáció offenzív használata (píacinformáció, a fogyasztók ezáltal megközelítése)
- többnyelvűség
- önszervezés és közös játékszabályok kidolgozása az EURÉGIÓK keretén belül, flexibilis cselekvés nehezebb helyzetekben

Különösen ezen a módon ("human factor") lehet Közép-Európát erősíteni, ez rejlik a "tanuló régiók" elnevezés mögött is. Azokban a régiókban számít lehetőségnek, amelyekben jelenleg társadalmi vagy strukturális változások vannak folyamatban mert évtizedeken keresztül áthatolhatatlan országhatár választotta el őket egymástól. Ezekben a térségekben nagy valószínűséggel a kultúra játsza a legfontosabb szerepet